

Inhoud

.....

Over de auteur	xix
Dankwoord	xxi
<i>Inleiding</i>	1
<i>Deel 1: Mindfulness introduceren</i>	5
Hoofdstuk 1: Mindfulness ontdekken	7
De betekenis van mindfulness begrijpen	7
Kijken naar mindfulness-meditatie	9
Mindfulness gebruiken als hulpmiddel	10
Neem ruimte om te genezen	11
Genieten van meer ontspanning	11
Productiviteit verhogen	12
De persoonlijke ontdekkingsreis	13
Het begin van het mindfulness-avontuur	14
Op reis	14
Uitdagingen overwinnen	15
De levensreis ontdekken	16
Hoofdstuk 2: De voordelen van mindfulness	19
Ontspanning van lichaam	19
Weer in contact komen met jezelf	20
Het immuunsysteem stimuleren	22
Pijn verminderen	22
De geest tot rust laten komen	23
Naar je gedachten luisteren	23
Betere beslissingen nemen	24
Terug naar je zintuigen	24
Een oplettende geest creëren	25
Je emoties kalmeren	27
Je emoties begrijpen	27
Op verschillende manieren met gevoelens omgaan	28
Bewustwording: jezelf ontdekken	28
<i>Deel 11: Het pad effenen voor opmerkzaam leven</i>	33
Hoofdstuk 3: Motivatie koesteren	35
Je intenties ontdekken	35
De intentie van mindfulness verduidelijken	36
Vinden wat je zoekt	37
Een visie ontwikkelen	39

Jezelf voorbereiden op mindfulness	40
Vorbij probleemoplossingen kijken	41
Werken aan je toewijding	41
Zelfdiscipline aanleren	42
De juiste toewijding	43
Extra motivatie uit inspiratie	45
Hoofdstuk 4: Een gezonde houding aannemen	47
Weten hoe houding de uitkomst beïnvloedt	48
Je houding ten opzichte van mindfulness ontdekken	48
Bruikbare houdingen ontwikkelen	49
Acceptatie begrijpen	50
Geduld ontdekken	52
Een frisse blik	53
Vertrouwen vinden	54
Nieuwsgierigheid oefenen	55
Laten gaan	56
Vriendelijkheid ontwikkelen	58
'Heartfulness' waarderen	58
Mindfulness als heartfulness zien	58
Een houding van dankbaarheid ontwikkelen	60
Laten gaan via vergeving	61
Storende houdingen aanpakken	63
'Snelle oplossingen' vermijden	63
Perfectionisme overwinnen	63
Leren van je fouten	64
Hoofdstuk 5: Menselijk zijn versus menselijk doen	67
De doenmodus van het brein verkennen	67
De zijnmodus van de geest omarmen	70
Zijn en doen combineren	71
Onderscheid maken tussen wensen en behoeften	72
In de zone zijn: de psychologie van de flow	73
De elementen van de flow begrijpen	74
Flow-ervaringen ontdekken	75
De zijnmodus stimuleren	76
Omgaan met emoties in de zijnmodus	77
Tijd vinden voor het zijn	79
In het nu leven	79
Deel III: Mindfulness beoefenen	81
Hoofdstuk 6: Beginnen aan formele mindfulness-meditatie	83
Je lichaam en geest voorbereiden op mindfulness-meditatie	83
Genieten van eetmeditatie	84
Ontspannen met een meditatie voor opmerkelijke ademhaling	85
Opmerkelijke beweging oefenen	87
De bodyscanmeditatie proberen	88
De bodyscan oefenen	89
De voordelen van bodyscanmeditatie waarderen	91
Obstakels voor de bodyscan overwinnen	92

Genieten van zitmeditatie	94
De juiste houding vinden	94
Zitmeditatie oefenen	98
Obstakels voor zitmeditatie overwinnen	101
Op pad met loopmeditatie	102
Loopgewoonten onderzoeken	102
Formele oefening voor loopmeditatie	103
Alternatieve loopmeditaties proberen	103
Obstakels voor loopmeditatie overwinnen	105
Mededogen opwekken: metta-meditatie	105
Meditatie van liefdevolle vriendelijkheid oefenen	106
Obstakels voor metta-meditatie overwinnen	108
Hoofdstuk 7: Mindfulness gebruiken voor jezelf en voor anderen	111
Minimeditaties	111
Adempauze	112
Adempauze oefenen	112
De adempauze oefenen tussen andere bezigheden	116
Met mindfulness voor jezelf zorgen	116
Opmerkzaam sporten	117
Slapen met mindfulness voorbereiden	118
De juiste werk-leefbalans	119
Mindfulness gebruiken in relaties	120
Bij de relatie met jezelf beginnen	120
Diep luisteren	122
Je bewust zijn van verwachtingen	123
Een kijkje in de spiegel van relaties	124
Verantwoording nemen over je emoties	125
Mensen opnieuw ontmoeten	125
Hoofdstuk 8: Mindfulness gebruiken in het dagelijks leven	129
Mindfulness gebruiken op het werk	129
De dag opmerkzaam beginnen	130
Minimeditaties tussendoor	130
Van reageren naar antwoorden	132
Problemen creatief oplossen	134
Opmerkzaam werken oefenen	134
Beëindiging door te laten gaan	135
Onderweg mindfulness gebruiken	136
Mediteren tijdens het lopen	137
Mediteren tijdens het rijden	137
Reizen met het openbaar vervoer	138
Thuis mindfulness beoefenen	139
Opmerkzaam ontwaken	139
Alledaagse karweitjes doen met je bewustzijn	140
Hoofdstuk 9: Je eigen mindfulness-routine opbouwen	145
De wetenschappelijk onderbouwde mindfulness-cursus proberen	146
Week één: de automatische piloot begrijpen	146
Week twee: met barrières omgaan	147
Week drie: opmerkzaam bewegen	148
Week vier: aanwezig blijven	149

Week vijf: acceptatie omhelzen	150
Week zes: je realiseren dat gedachten geen feiten zijn	151
Week zeven: op jezelf passen	152
Week acht: reflectie en verandering	152
Bepalen wat je moet doen voor snelle stressvermindering	154
Nog dieper gaan	156
Een dag vrijmaken voor mindfulness	156
Lid worden van een groep	158
Een passende retraite vinden	159
Hoofdstuk 10: Met tegenslagen omgaan en afleiding tegengaan	161
Het maximale uit meditatie halen	161
Tijd maken	162
Boven verveling en rusteloosheid uitstijgen	162
Wakker blijven tijdens meditatie	164
Een onderwerp vinden	166
Nieuw enthousiasme laden	166
Omgaan met afleiding	167
Met ongewone ervaringen omgaan	168
Leren te ontspannen	168
Geduld ontwikkelen	169
Van negatieve ervaringen leren	170
Met lichamelijk ongemak omgaan	170
Moeilijke gevoelens het hoofd bieden	171
De vooruitgang accepteren	172
Voorbijgaan aan storende gedachten	172
Je eigen pad vinden	174
Moeilijkheden met vriendelijkheid benaderen	174
Begrijpen waarom je er moeite voor doet	175
Accepteren dat tegenslagen erbij horen	176
Realistische verwachtingen hebben	176
Naar verandering kijken	177
Deel IV: De vruchten van mindfulness oogsten	179
Hoofdstuk 11: Groter geluk ontdekken	181
De weg naar geluk ontdekken	181
Je ideeën over welzijn onderzoeken	182
Aannames over geluk op de proef stellen	183
Mindfulness toepassen met positieve psychologie	184
Drie wegen naar geluk begrijpen	185
Opmerkzaam gebruikmaken van je sterke kanten	186
Een dankbaarheidsdagboek schrijven	187
Het moment koesteren	188
Anderen opmerkzaam van dienst zijn	189
Positieve emoties genereren met mindfulness	190
Ademen en glimlachen	191
Je creativiteit vrijlaten	191
Creativiteit verkennen	192
Omstandigheden voor originaliteit ontwikkelen	195

Hoofdstuk 12: Stress, boosheid en vermoeidheid verminderen	197
Mindfulness gebruiken voor stressvermindering	197
Je stress begrijpen	198
De voortekenen van stress herkennen	199
Je stress beoordelen	199
Niet reageren maar antwoorden op stress	200
Je stress uitademen	202
Je hersenen gebruiken om stress te beheersen	203
Je boosheid koelen	205
Boosheid begrijpen	205
Omgaan met het opblaiende vuur	206
Een opmerkelijke houding aannemen om boosheid te verminderen	209
Vermoeidheid verminderen	210
Energieniveaus beoordelen	210
Energiezuigers herkennen	211
Zoeken naar dingen die je blij maken	211
Meditatie gebruiken om te kunnen schitteren	212
Hoofdstuk 13: Mindfulness gebruiken bij angst en depressie	215
Opmerzaam omgaan met depressie	215
Depressie begrijpen	216
Begrijpen hoe depressies ontstaan	216
Mindfulness gebruiken om je relatie tot je humeur te veranderen	217
Mindfulness-Based Cognitive Therapy (MBCT) ontdekken	219
Prettige of onprettige ervaringen	220
Gedachten en gevoelens interpreteren	222
Automatische gedachten tegengaan	222
Alternatieve zienswijzen	224
Decentraliseren van lastige gedachten	224
Je activiteiten noteren	225
Wijze keuzes maken	226
Een waarschuwingssysteem voor depressie gebruiken	227
Angsten kalmeren	227
De angst voelen... en vrienden worden	227
Mindfulness gebruiken om met zorgen om te gaan	228
Bij lastige gevoelens zijn	229
Hoofdstuk 14: Lichamelijk werk: het lichaam helen	231
Heel zijn: genezing van binnenuit	231
De link tussen lichaam en geest zien	233
Je beperkingen erkennen	234
Boven je ziekte uitstijgen	235
Mindfulness gebruiken om pijn te beheersen	236
Het verschil kennen tussen pijn en lijden	236
Omgaan met pijn	238
Mindfulness gebruiken bij een slechte gezondheid	240
Het helingsproces helpen	241

Hoofdstuk 15: Kinderen coachen in mindfulness	243
Kinderen en mindfulness: een natuurlijke combinatie	243
Kinderen mindfulness leren	244
Een voorbeeld geven	245
Stapje voor stapje	245
Spelletjes en oefeningen	246
Geheugenspel	246
Teddybeer	246
Papieren windmolentjes laten draaien	247
Nieuwsgierige geest	247
Meditatie van liefdevolle vriendelijkheid	248
Luchtbelmeditatie	248
Tekenmentatie	249
Lichaamsmeditatie	250
Opmerkzaam ouderschap	250
Er zijn voor je kinderen	250
Tips voor opmerkzaam ouderschap proberen	252

Deel V: Het deel van de tientallen 255

Hoofdstuk 16: Tien belangrijke tips voor een opmerkzaam leven	257
Dagelijks een moment doorbrengen in stilte	257
Maak contact met mensen	258
Van de natuur genieten	258
Van de reis genieten	259
De magie van het hier en nu zien	260
Naar onprettige emoties luisteren	260
Onthouden dat gedachten geen feiten zijn	261
Dagelijks dankbaar zijn	262
Laten gaan	263
Ademen en glimlachen	264
Hoofdstuk 17: Tien manieren waarop mindfulness je kan helpen	265
De hersenen trainen	265
Relaties verbeteren	266
Creativiteit stimuleren	267
Depressie verminderen	268
Chronische pijn verminderen	269
Een diepere betekenis geven aan het leven	269
Stress verminderen	270
Vechten tegen angsten	271
Regelmatige eetgewoontes	271
Gelukkiger worden	272
Hoofdstuk 18: Tien mythes over mindfulness ontkracht	273
Mindfulness draait om je gedachten	273
Mindfulness is de nieuwste hype	274
Mindfulness is positief denken	275
Mindfulness is alleen voor boeddhisten	275
Mindfulness is alleen voor moeilijke tijden	276
Mindfulness is een set technieken	277

Mindfulness is niets voor mij	278
Mindfulness-meditatie is ontspanning	278
Mindfulness kan worden gebruikt in plaats van behandeling of medicijnen	279
Mindfulness is moeilijk en saai	279
Hoofdstuk 19: Tien wegen om verder te reizen	281
Websites	281
Learn Mindfulness	281
Vereniging Voor Mindfulness	282
Han Fortmann Centrum voor Mindfulness	282
Boeken, cd's en films	282
Handboek meditatief ontspannen	283
Iedere stap is vrede	283
Mindfulness en bevrijding van depressie	284
Mindfulness-cd's	284
La vita é bella – dvd	285
Retraites en lezingen	285
Zomerretraite Epe, Centrum Oostraven	285
Zielzicht	286
Index	289

Over de auteur

Shamash Alidina houdt zich al sinds 1998 actief bezig met mindfulness. Tijdens een avondstudie oosterse filosofie werd hij uitgenodigd een experiment te doen met een korte mindfulness-oefening. Sindsdien is hij besmet met het mindfulness-virus! Hij was verbaasd over de kracht waarmee mindfulness-meditatie zijn geestesgesteldheid veranderde, zowel tijdens de meditatie als door de oefeningen in het dagelijks leven. Hij besloot zijn tijd te besteden aan het leren en doceren van mindfulness aan anderen. Hij gaf les in mindfulness aan groepen volwassenen en vervolgens ook acht jaar aan kinderen op een school in Londen, waarmee meditatie in het lesprogramma kwam.

Shamash is opgeleid aan het Bangor University's Centre for Mindfulness in Wales. Hij geeft momenteel leiding aan zijn eigen succesvolle organisatie, Learn-Mindfulness.com, om op een professionele manier mindfulness te leren aan coaches, therapeuten, medici, zakelijke organisaties en het grote publiek, zowel direct als via leren op afstand. Hij is geoefend in het beheer van gezondheid op de werkplek bij de Health and Safety Executive (ARBO) en geeft regelmatig directeurs les in stressvermindering. Hij heeft overal ter wereld lesgegeven in mindfulness, waaronder het Midden-Oosten, de VS en Europa.

Shamash is geïnterviewd door verschillende nationale Engelse kranten, waaronder *Sunday Times Magazine*, heeft gefigureerd in mindfulness-campagnes en blogt regelmatig over zijn twee belangrijkste passies: mindfulness en advaita-filosofie. Momenteel woont hij in Londen, aan het prachtige Bushey Park.

Dankwoord

Ik wil graag persoonlijk Jennifer Prytherch en Nicole Hermitage van Wiley bedanken voor de opdracht dit boek te schrijven over zo'n actueel en belangrijk onderwerp, en voor hun bezoek aan mij! Tevens wil ik Jo Theedom speciaal bedanken, omdat hij zo tolerant en geduldig is geweest ondanks mijn vele vragen, en omdat hij gedurende de volledige productie van het boek zo enthousiast was. Verder wil ik mijn dank met mijn hele hart uitbreiden naar het volledige productieteam van Wiley, vooral Rachel Chilvers, Anne O'Rorke en Zoe Wykes voor hun ongelooflijke oog voor detail. Ik moet zeggen dat ik diep onder de indruk ben van het *Voor Dummies*-team.

Mijn speciale dank gaat uit naar Sandra, voor het delen van mijn enthousiasme voor dit project, en voor alle kopjes thee die ze mij heeft gebracht terwijl ik 's avonds en in het weekend druk mindfulness-oefeningen aan het doen was, of volledig verbaasd bijna in het scherm van mijn laptop gedoken zat. Ook wil ik mijn broer Aneesh bedanken, degene die als eerste het idee voor *Mindfulness voor Dummies* opperde, en mijn ouders, die mij continue hebben gesteund. Bedankt ook Sarah Silverton van het Bangor University's Centre of Mindfulness, die enkele hoofdstukken heeft geredigeerd, en Jon Kabat-Zinn voor zijn opmerkingen en opbouwende steun. En bedankt mijn prachtige vrienden Maneesh Juneja, voor zijn aanmoedigen, opmerkingen en advies bij enkele hoofdstukken, en Garry Boon, wiens wijsheid en humor een constante bron van vreugde waren.

Ik wil ook Steven Hickman, Direceur van het UCSD Center for Mindfulness, bedanken voor zijn positieve opmerkingen bij de citaten die ik online plaats, en voor het schrijven van het prachtige voorwoord voor dit boek.

Ten slotte wil ik Ramana Maharshi, Nisargadatta en 'Sailor' Bob Adamson bedanken voor hun levenslange toewijding in het inspireren van anderen om diep in zichzelf te kijken en te ontdekken wie ze werkelijk zijn.

Inleiding

Toen ik ongeveer acht jaar oud was, ontdekte ik iets wonderbaarlijks: ik ben daadwerkelijk in leven, op deze planeet, in dit universum! Net als iedereen. Het is al wonderbaarlijk dat er een universum is, maar dat ik erin leefde, dat was helemaal... verbazend. Ik vertelde het aan iedereen, maar zij deelden mijn enthousiasme niet. Ik zag volwassenen als zombies aan het werk gaan, boodschappen doen, en vrienden spelletjes doen, maar ik was mij bewust van het wonderbaarlijke gevoel van bestaan, en zij konden het niet delen. Het was als een prachtig vuurwerk dat afging, maar iedereen keek de verkeerde kant op.

Terwijl ik opgroeide, begon ik mijn grip op het mirakelgevoel kwijt te raken, tot ik op mindfulness en een reeks filosofieën stuitte. Ik was opgelucht dat er anderen waren die dezelfde vragen hadden als ik, en dat ik tegelijkertijd een manier had gevonden om met mijn stress om te gaan. Ik blijf plezier houden in het stellen van de grote vragen en vind dat mindfulness mijn natuurlijke hang naar filosofie prachtig aanvult.

In dit boek ontdek je hoe je je beeld van het mysterie dat leven heet nieuw leven kunt inblazen, zodat je niet alleen leeft om je to-do-lijstje af te werken, maar echt leeft. Je leert manieren om mindfulness te oefenen, zodat je een nieuwe manier van zijn kunt integreren in je dagelijkse leven die je kan helpen om te gaan met stress en moeilijke emoties. Je leert hoe je je algemene gevoel van welzijn op verschillende manieren kunt vergroten.

Over dit boek

Mindfulness voor Dummies biedt je het gereedschap waarmee je zelf mindfulness kunt oefenen. Ieder hoofdstuk zit boordevol met beelden van wat mindfulness is, hoe je snel en gemakkelijk mindfulness kunt oefenen en hoe je je ervaring kunt uitdiepen. Ik heb dit boek geschreven met de beginner in het achterhoofd, maar de kennis gaat veel verder. Ervaren mindfulness-beoefenaars zullen ook vele nieuwe aspecten vinden om over na te denken. Het onderzoek naar mindfulness gaat in volle vaart door. Daarom heb ik ervoor gekozen de belangrijkste mindfulness-oefeningen en -aanpakken, die al vele keren zijn getest en goed zijn bevonden, te behandelen.